

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Δ. Παπαρρηγόπουλος

Πως διατηρείται ο έρωσ

Χαρακτήρ εις πράξιν και σκηνήν μίαν

Εθνική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

τμ. 2, τχ. 108 (1 Ιουνίου 1868), σ. 257-260

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΛΕ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Δ'. — ΦΥΛΛΑΔ. 108.

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1869.

ΠΩΣ ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΑΙ Ο ΕΡΩΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΚΑΙ ΣΚΗΝΩΝ ΜΙΑΝ.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΤΙΜΩΝ. 30 ἐτών.

ΑΣΠΑΣΙΑ. 25 ἐτών.

Ἄθουσα εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ἀσπασίας. Τράπεζα εἰς τὸ μέσον, ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης λεύκωμα φωτογραφιῶν καὶ ὁ περὶ πλοῦς τῆς γῆς τοῦ Ἀραγῶ. Ἀνάκλιτρον ἐπὶ τοῦ ὀπίου ἢ Ἀσπασία κίθεται πλέκουσα ἢ ἔψις αὐτῆς αὐστηρα καὶ μελαγχολική. Ο Τίμων ὅτε μὲν παρατηρεῖ τὰς φωτογραφίας, ὅτε δὲ τὸν περὶ πλοῦς τῆς γῆς ἀλλοτε τὸ ἐπὶ τοῦ τείχου ὠρολόγιον καὶ χασμάται συνεχῶς.

ΤΙΜΩΝ.

(ἐρχόμενος ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς κατ'ἰδίαν).

Οὐδὲν ἀηδέστερον τῆς ἐρωμένης, ὅταν ἀπέλθῃ ὁ ἔρως· σῶζεται ἡ ἀηδία ἄνευ τῆς ἠδονῆς· καὶ ἔπειτα λέγουσιν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἔρως, ἀλλὰ μόνον θερμότης αἵματος. (χασμάται) Βαρὺ, πολὺ βαρὺ φορτίον ἡ ἐρωμένη, ἀφοῦ παρέλθῃ ἡ γοητεία, ὅπως ὁ χειμερινὸς μανδύας ἐν ὥρᾳ θέρους. (χασμάται).

ΑΣΠΑΣΙΑ.

(ἐρχομένη ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς).

Τί σκέπτεσαι, Τίμων;

ΤΙΜΩΝ.

Τὴν ματαιότητα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ἀληθῶς; ἡ σκέψις αὕτη ἐπέρχεται συνήθως μετὰ μακρὸν καὶ πολυτελὲς δειπνον, μετὰ παννυχίδα, μετὰ κραιπάλην.

ΤΙΜΩΝ.

Καὶ πρὸ τῆς ἐργασίας· διότι ἔχω τόσας πολλὰς ἀπόψε ὥστε ταχέως πρέπει ν' ἀναχωρήσω. Ἡ ὥρα παρήλθε.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Εἶναι δεκάτη μόλις.

ΤΙΜΩΝ.

Ὡ, τὸ ὠρολόγιόν σου βραδυπορεῖ. Παρήλθεν ἡ ἑνδεκάτη. (χασμάται).

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ἡθιανόν.

ΤΙΜΩΝ.

Ἀναγινώσκεις τὸν περίπλου τῆς γῆς τοῦ Ἀραγῶ;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

(ὑποχωροῦσα πρὸς τὸ βάθος τοῦ θεάτρου).

Ὀχι· τὸ νομίζω περιττόν' πανταχοῦ τῆς γῆς ὑπάρχουσι τὰ αὐτὰ πάθη, αἱ αὐταὶ ἀδυναμῖαι, ἡ αὐτὴ ὀδύνη· ὁ τρόπος τοῦ πάσχειν διαφέρει μόνον.

ΤΙΜΩΝ.

(χασμάμενος).

Βεβαίως· ἐν τούτοις πρέπει νὰ ἀναχωρήσω.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

(κατ'ἰδίαν)

Δεινὸν νὰ ἐξακολουθῆς ἀγαπᾶσαι ἄνθρωπον ὅστις δὲν σὲ ἀγαπᾶ πλέον, καὶ ὅστις δὲν σὲ ἀγαπᾶ ἴσως δι' αὐτὸ τοῦτο διότι εἰς σὲ ἐπιμένει τὸ αἴσθημα.

ΤΙΜΩΝ.

(παρατηρῶν τὰς φωτογραφίας)

Ἐραία φωτογραφία. Παρατήρησε ὅποια χάρις, ὅποια φαιδρότης· ἀλλὰ τί σκέπτεσαι, Ἀσπασία;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ἔχω τόσας ἀσχολίας, τόσας φροντίδας!

ΤΙΜΩΝ.

Σύ; Παίζεις;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Αἱ φροντίδες σου δὲν ἀπασχολοῦσι καὶ ἐμέ;

ΤΙΜΩΝ.

Εὐγε· ὥραϊος τρόπος ὑπεκφυγῆς. Εἰπέ με τί σκέπτεσαι;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

(κατ' ἰδίαν)

Εὐρον, εὐρον· ἡ μόνη ἄγκυρά μου εἶναι αὐτή. (πρὸς τὸν Τίμωνα) Τί σκέπτομαι; Αἰσθάνομαι τύψιν συνειδήσεως.

ΤΙΜΩΝ.

(κλείων τὸ λεύκωμα)

Τύψιν συνειδήσεως; καὶ διατί;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Παρετήρησες ἀπὸ τινος πόσον εἶμαι μελαγχολική; πόσον κατεβλήθην; αἰσθάνομαι τύψιν συνειδήσεως διότι μέχρι τῆς σήμερον δὲν σὲ ἐξωμολογήθην πόθεν ἡ μελαγχολία μου. Δὲν ἐφάνην εἰλικρινής.

ΤΙΜΩΝ.

(ἐγειρόμενος μετὰ τινος περιεργείας)

Ἄν πρόκειται περὶ τραγικῶν πραγμάτων εἰπέ με νὰ λάβω ἥθος ἀνάλογον.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ἴσως· ἀλλ' ἡ ὥρα παρῆλθεν· ἔχεις ἐργασίαν· αὐριον σὲ ἐξωμολογοῦμαι τὰ πάντα.

ΤΙΜΩΝ.

Ὅχι, ὄχι· ἔχω ἀκόμη καιρόν· ἡ ὥρα εἶναι . . . ἀδιάφορον· ἐπιθυμῶ νὰ μάθω τὴν αἰτίαν τῆς ἀθυμίας.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

(καθήμενη)

Θὰ μ' ἐπιπλήξης, θὰ μὲ καταρασθῆς ἴσως· καὶ δικαίως· ἀλλ' εἴμεθα κύριοι τῶν αἰσθημάτων ἡμῶν;

ΤΙΜΩΝ.

(ἐρχόμενος ἐνώπιον αὐτῆς· βιαίως)

Λοιπόν; προχώρει.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ὁ ἀρχαῖος πρὸς σὲ ἔρως . . .

ΤΙΜΩΝ.

Ἀρχαῖος, ἀρχαῖος· μάλιστα πρὸ τριῶν μηνῶν ἐγνωρίσθημεν.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ἐχεις δίκαιον· ἀλλὰ ὁ ἔρως γεννᾷ καὶ παρακολουθεῖται ὑπὸ τοσοῦτων αἰσθημάτων, ὥστε ἡ ὥρα εἶναι ἔτος καὶ αἰὼν ἡ ἡμέρα.

ΤΙΜΩΝ.

(μὲ εἰρωνίαν)

Ἀληθῶς; ἔω; τώρα ἐγνωρίζω ὅτι ὁ ἔρως ἔχει ἀντίθετον ὠρολόγιον τοῦ σου· ὅτι αἱ ὥραι τῆς εὐδαιμονίας, παρέρχονται ταχύτατα.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Δὲν ἐπιμένω.

ΤΙΜΩΝ.

Αὐτὸ εἶναι ἀνυπόφορον· ἐνδίδετε τόσον ταχέως σεῖς αἱ γυναῖκες! κάλλιον νὰ ἐπιμένεις. Ἄλλως γνωρίζεις πόσον εἶναι φορτικὸν νὰ εὐρίσκωμεν πάντοτε ἀνθρώπους συμφώνους μὲ ἡμᾶς; Τοὺς τοιοῦτους ἀναπληροῖ κάλλιστα ἡ ἡχώ. Ἐπὶ τέλους, τί συμβαίνει;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ἀγαπῶ, Τίμων.

ΤΙΜΩΝ.

(κλείων τὴν πυγμὴν)

Ἀγαπᾶς!

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ναί· ἀγαπῶ· ἴσως ἔπρεπε νὰ σὲ τὸ εἶπω ταχύτερον· ἀλλ' ἐφοβήθην μὴ σὲ λυπήσω· ἔπταισα, τὸ ὁμολογῶ.

ΤΙΜΩΝ.

Ἀγαπᾶς! ἀγαπᾶς! ἀλλὰ γνωρίζεις ὅτι εἶναι ὀξύτατον ἐγγχειρίδιον κατ' ἐμοῦ ἡ λέξις αὕτη; Ἀλλὰ δὲν ἀγαπᾶς πλέον ἐμέ;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Δὲν εἴμεθα κύριοι τῶν αἰσθημάτων ἡμῶν, Τίμων.

ΤΙΜΩΝ.

Καὶ τίνος τότε εἴμεθα κύριοι; Τοῦ οὐρανοῦ, τῆς γῆς ἢ τῶν νεφῶν; καὶ ποῖος τότε δύναται νὰ καταδικασθῆ ὅταν οὕτως ἀπολογῆται;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Καὶ ἐν τούτοις δὲν εἴμεθα κύριοι τῶν αἰσθημάτων ἡμῶν, τὸ ἐπαναλαμβάνω.

ΤΙΜΩΝ.

(περιπατῶν βιαίως).

Ἄφες τὰς φιλοσοφίας· τίς μὲ ἀντικατέστησεν;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Οὐδεὶς ἀκόμη· παλαιῶ· ἀλλὰ αἰσθάνομαι ὅτι θὰ ὑποκύψω. Ἢδη ἤρχισαν τὰ πρῶτα συμπτώματα· δὲν βλέπω πλέον εἰς σὲ τὴν ἄλλοτε περιπάθειαν καὶ τοῦτο διότι νέος ἔρως γεννᾶται ἐν τῇ καρδίᾳ μου. Μὲ φαίνεται ψυχρὸς, ἀλαζών, διότι ἐγὼ ἤρχισα νὰ ἀδιαφορῶ, ἐνῶ ἐκεῖνος . . .

ΤΙΜΩΝ.

Ἐκείνος, ποῖος; τὸ ὄνομά του τοῦλάχιστον.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Τὸ ὄνομά του; εἶναι γλυκύτερον, εἶναι εὐφρονότερον ἢ ἂν σὲ τὸ εἶπω θὰ τὸν ἀγαπήσῃς καὶ σύ.

ΤΙΜΩΝ.

Ἐχομεν καὶ εἰρωνίαις. Ἄπιστον ὄν! δὲν ἐννοεῖς τοῦλάχιστον ὅτι ἐκτελεῖς ἐγκλημα; Εἶπέ με λοιπὸν τὸ ὄνομά του, διὰ νὰ καταρῶμαι ἀμφοτέρους.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ἰωσήφ.

ΤΙΜΩΝ

(καγχάζων βεβιασμένως)

Ἐβραῖον λοιπὸν ἀγαπᾷς; Σὲ συγχάιρομαι. Φκντάζομαι αὐτὸν μὲ ἀραιὸν τὸν πώγωνα, ὡς κεκαυμένον δάσος, μὲ ῥυπαρὸν τὸ ἔνδυμα καὶ ἴσως ἴσως ἔχοντα τὴν μέχρι γελοίου ἀρετὴν τοῦ ὁμωνύμου του. Πρόσεξε μὴ σὲ ἀφίσῃ τεμάχιον τοῦ ἐπενδύτου αὐτοῦ ἐνῶ ἐπιχειρεῖς νὰ τὸν κρατήσῃς φεύγοντα. Ἀλλὰ, Ἀσπασία, σπουδάσεις; Οἱ ὄρκοι σου ὀκτινες ἐλέχθησαν ἐνώπιον τοῦ οὐρανοῦ ἐλησμονήθησαν; Διαῤῥηγνύεις τὸν δεσμὸν ἡμῶν καὶ δὲν βλέπεις τὴν πληγὴν ἧτις αἰμάσσει; Θὲς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας μου· αἰσθάνεσαι πῶς πάλλει;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ὀμιλεῖς ζωηρῶς καὶ ἐπομένως κυκλοφορεῖ ταχύτερον τὸ αἷμα.

ΤΙΜΩΝ.

Ὡ πρὸς Θεοῦ μὴ ἐμπαίζεις τὴν ἀγωνίαν μου. Δὲν ἐννοεῖς λοιπὸν ὅτι πονῶ; Ἀλλὰ τότε ποτὲ δὲν ἠγάπησες; δὲν ἔχεις καρδίαν. Ἐπρεπε νὰ ἦσαι εἰς τὴν θεσιν μου· νὰ αἰσθάνεσαι ὅτι Ὁ ἀγαπᾷς αἰωνίως, νὰ οἰκοδομῇ; ὅλον τὸ μέλλον σου ἐπὶ τοῦ ἔρωτος τούτου καὶ αἴφνης νὰ παρουσιάζονται καὶ νὰ λέγουν· — κύριε, δὲν σὲ ἀγαπῶ πλέον· ἀπήντησα ἓνα Ἀβακοῦμ, ἓνα Ἰερεμίαν, δὲν ἐνθυμοῦμαι, ὁ ὁποῖος μὲ ἐγοήτευσε, καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον ἔδωσα νέους ὄρκους. Ἀλλὰ δὲν εἴμεθα κύριοι τῶν αἰσθημάτων ἡμῶν.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Δὲν ἔδωκα νέους ὄρκους ἐπὶ τοῦ παρόντος· ἐλείνεται ὀρκίζεται, ἀλλὰ φοβοῦμαι...

ΤΙΜΩΝ.

Ἄγνοεῖ ὅτι τὸν ἀγαπᾷς;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ὅπως τὸ ἠγνόεις καὶ σὺ πρὸ ὀλίγου;

ΤΙΜΩΝ.

Ἄκουσε, Ἀσπασία· ἡ προδοσία εἶναι φοβερόν πράγμα· ἐπὶ αὐτῆς οὐδέποτε χωρεῖ εὐκρινεία καὶ λέγε ὅ,τι θέλεις. Τὸ προδίδειν εὐκρινῶς εἶναι φράσις γυναικεία. Ἐνίοτε ὅμως νομίζομεν ὅτι γεννᾶται ἐν τῇ καρδίᾳ νέον αἰσθημα ἐν ᾧ εἶναι στιγμιαία ἐντύπωσης ταχέως παρερχομένη· μήπως νομίζεις ὅτι μὲ προδίδεις;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Δὲν πρόκειται περὶ προδοσίας· ὁ ἔρωσ δὲν εἶναι καθῆκον.

ΤΙΜΩΝ.

Ἄλλ' ὁ Ἀβακοῦμ αὐτὸς σ' ἀγαπᾷ ὡς ἐγώ;

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ὁμνυεῖ ὅτι μυριάκις περισσότερον, προσθέτων ὅτι εἰς σὲ ἐσθέσθη πλέον τὸ αἰσθημα πρὸ πολλοῦ.

ΤΙΜΩΝ.

Ὁμνυεῖ; Ἄ! λοιπὸν σ' ἐπισκέπτεται.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Ὅχι· μὲ γράφει.

ΤΙΜΩΝ.

Καὶ σὺ δέχεσαι τὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ καὶ πιστεύεις τὰς φλυαρίας τοῦ Ἑβραίου καὶ τὰ τετριμμένα τεχνάσματα δι' ὧν ζητεῖ νὰ μὲ ὑποσκελίσῃ καὶ ἀφίνει καὶ κραταοῦται αἴτημα τὸ ὁποῖον ταχέως καὶ ἐπιτυχῶς ἠδύνασο νὰ πολεμήσῃς. Ἐγὼ δὲν σὲ ἀγαπῶ πλέον; ἀλλ' οὐδέποτε μὲ ἐφανῆς τοσοῦτον ὠραία ὡς ἀπόψε, οὐδέποτε οἱ γλαυκοὶ ὀρθαλμοὶ σου ἦσαν περιπαθέστεροι καὶ τὰ χεῖλη σου πορφυρότερα. Ἀσπασία, Ἀσπασία, (κλίνει τὸ γένυ) σὲ ἀγαπῶ πολὺ, Ἀσπασία, καὶ θ' ἀποθάνω ἂν μὲ προδώσῃς.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

(ἰλαρῶς).

Τί νὰ κάμω λοιπὸν;

ΤΙΜΩΝ.

Τί νὰ κάμῃς (κατ' ἰδίαν) Ὡ πόσον τὴν ἀγαπῶ ἀκόμη! (πρὸς τὴν Ἀσπασίαν) Νὰ φύγωμεν.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

(εὐθύμως).

Νὰ φύγωμεν; καὶ διατί;

ΤΙΜΩΝ.

Δὲν θὰ τὸν ἴδῃς πλέον· ἐγὼ θὰ ἤμαι διηνεκῶς πλησίον σου· πάντοτε περιπα-

θής, πάντοτε ὑποτελής, πρόθυμος. Θὰ λησμονήσης ἐφημέρους ἐντυπώσεις ὑπὲρ τῶν διηνεκῶν. Ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὴν Ἑλβετίαν, εἰς τὴν Ἰταλίαν.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Καὶ αἱ ὑποθέσεις σου; Πρέπει νὰ ἦναι πολὺ σπουδαῖαι ἀφοῦ σὲ ἀπασχόλουν τοσούτον.

ΤΙΜΩΝ.

Εἰς τὸν διάβολον αἱ ὑποθέσεις μου. Ἐλθέ, Ἄσπασία! ἄς ἀναχωρήσωμεν αὔριον. (φιλεῖ τὴν χεῖρά της.)

ΑΣΠΑΣΙΑ.

(παντοτε εὐθύμως).

Εἶναι ἀδύνατον.

ΤΙΜΩΝ.

ὦ μὴ τὸ λέγεις, μὴ τὸ λέγεις! εἶναι ἀδύνατον! ἀλλὰ θ' ἀποθάνω. Θὰ φύγωμεν· ἐκεῖ ὑπάρχει χάρτης καὶ μελανοδόχειον· θὰ γράψω ὅτι κατεπείγουσαι περιστάσεις μὲ ἀναγκάζουσι ν' ἀναχωρήσω.

ΑΣΠΑΣΙΑ.

Εἰς ποῖον θὰ γράψης;

ΤΙΜΩΝ.

Εἰς... εἰς... εἰς μίαν κυρίαν τῆς ὁποίας διαχειρίζομαι τὰς ὑποθέσεις. Δέξου, Ἄσπασία, εἶσαι τόσον καλή, τόσον εὐαίσθητος... δὲν θὰ θελήσης ν' ἀποθάνω. (κάθηται παρὰ τὴν τράπεζαν καὶ γράφει).

ΑΣΠΑΣΙΑ.

(ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς).

Ἴδου ἀπὸ τί ἐξαρτᾶται ὁ ἔρωσ' πάντοτε κραταιοῦται διὰ τῶν κωλυμάτων. Ἡμῶν γλυκεῖα, εὐπειθής, πιστὴ καὶ μ' ἔλθσμόνει ὑπεκρίθην τὴν ἄπιστον καὶ ἐπανήλθε. Ὁ ἔρωσ' εἶναι πείσμων ὡς τὰ μεϊράκια· ἐπιδιώκει τὰς δυσχερεῖας· δι' αὐτὸ καὶ οἱ ἀτυχεῖς εἶναι οἱ ἰσχυρότεροι

ΤΙΜΩΝ.

(ἐγειρόμενος).

Ἐτελείωσα. Πέμψον τὴν ἐπιστολήν. Ἀποπλέομεν αὔριον πρὸς τὴν Νεάπολιν.

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.